

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Оліяр М. П.	
Змішане навчання як чинник трансформації освітнього. процесу у ЗВО.....	255
Пасічник К. С., Фещенко Г. В.	
Методичні рекомендації щодо реалізації дистанційного навчання	257
Пономарьова Н. О.	
Засоби цифрових технологій у сучасній освіти	260
Прищенко Н. В.	
Хвилинки релаксації як засіб психологічного розвантаження учнів середньої та старшої школи під час дистанційного навчання	263
Рогова І. З., Пługіна А. П.	
Дистанційне навчання як вимога сьогодення.....	266
Рудевіч Н. В., Гапон Д. А.	
Дидактичні засоби дистанційного навчання майбутніх інженерів-електроенергетиків.....	268
Сасенко Н. В.	
Деякі підходи до організації зворотного зв'язку в процесі навчання іноземних мов у ЗВО	269
Середіна І. А.	
Оптимізація гібридного процесу навчання майбутніх бакалаврів з економіки підприємства в умовах воєнного часу.....	272
Слинько М. Ю., Махно С. В., Мироненко Д. Ю.	
Електронний освітній ресурс як невід'ємна складова інформаційного освітнього середовища.....	274
Слинько М. Ю., Нефедов О. В.	
Організація освітнього процесу в закладі вищої освіти за дистанційною формою навчання.....	277
Sokolovska I., Nepochorenko V., Pozdniakova O.	
Organizational and methodical principles of distance and blended Learning in today's conditions	280
Твердохліб Т. С., Ємельяновська М. А.	
Розвиток комунікативних здібностей здобувачів загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання.....	282
Ткаченко В. І.	
Використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації самостійної роботи студентів на заняттях з української літератури.....	285
Філімонова І. А.	
Особливості організації освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців професійної освіти в умовах дистанційного навчання.....	288
Фітісова І. М.	
Застосування дистанційних освітніх технологій у процесі самостійної роботи учнів (на прикладі інформатики).....	290
Холодова Д. О.	
Використання онлайн платформ в організації уроків.....	293

ЗАСОБИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Пономарьова Н. О.

доктор педагогічних наук, професор,
декан фізико-математичного факультету,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

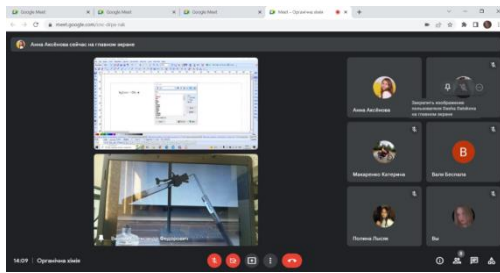
У всьому світі проблеми цифровізації освіти як потужного рушія якісних змін усіх її складових загострилися у зв'язку з вимушеним переходом до дистанційного та змішаного навчання в період пандемії. Це обумовило особливу увагу як науковців-освітян, так і педагогів-практиків і освітніх управлінців до аналізу стану цифровізації закладів освіти всіх рівнів із метою надання їм підтримки у формуванні власних стратегій оновлення. Так, у 2020-2021 навчальному році дев'яносто шість шкіл та закладів професійної освіти України долучилися до реалізації пілотного проєкту SELFIE (Self-reflection on Effective Learning by Fostering the Use of Innovative Educational Technologies), спрямованого на надання освітнім закладам допомоги в самооцінюванні ефективності впровадження інноваційних цифрових технологій в освітній процес та з'ясування, на якому етапі цифрового розвитку знаходиться заклад освіти [1].

Підсумки проєкту, подані у відкритому звіті, засвідчили наявність у закладів освіти різноманітного, проте несистемного досвіду використання засобів цифрових технологій, що потребує впорядкування, у тому числі з точки зору доцільності відбору освітніх електронних ресурсів [1].

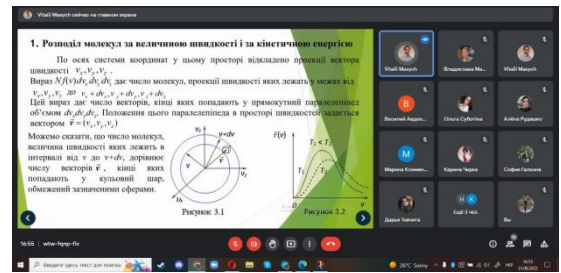
Мета статті – проаналізувати сучасні освітні електронні ресурси щодо особливостей та перспектив їх використання в освітньому процесі (на прикладі досвіду роботи викладачів фізико-математичного факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди).

Упровадження дистанційного навчання вимагає застосування відповідних платформ, найпопулярнішою з яких є платформа дистанційної освіти (ПДО) Moodle. Її потужні можливості щодо створення та управління дистанційними курсами, використання різних видів контенту та зручних способів його опрацювання, розвинених засобів комунікації учасників, вбудованих засобів контролю результатів навчальної діяльності тощо відіграють вирішальну роль у її застосуванні. Водночас застосування ПДО Moodle потребує як певної первинної перепідготовки вчителів і викладачів для опанування нею, так і більшою мірою складної та вельми довготривалої роботи зі створення якісного навчально-методичного забезпечення дистанційних курсів.

Для синхронної взаємодії учасників освітнього процесу, активно використовуються ресурси відеоконференцій Zoom, Microsoft Teams, GoogleMeet та інші. Попри те, що учасники освітнього процесу досить швидко оволоділи технологією роботи на цих платформах як користувачі, досвід виявив потребу опанування вчителями та викладачами ще й спеціальними методиками організації різних форм навчальної діяльності на онлайн-заняттях із їх використанням (див. рис.1).

Ст. викл. Вінник О. Ф.

Проф. Масич В. В.

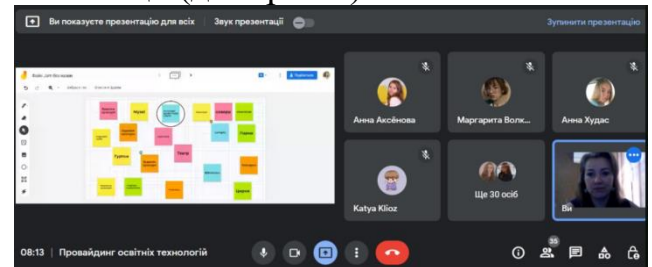
Рис. 1. Онлайн-заняття на фізико-математичному факультеті ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Онлайн-комунікація учасників освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах підтримується завдяки форумам, чатам, службам обміну миттєвими повідомленнями, мобільними застосунками-месенджерами тощо. У розглядуваному ракурсі зазначимо, що організація взаємодії учасників дистанційного навчання як у синхронному, так і в асинхронному режимах із використанням вказаних ресурсів досить неочікувано виявилась ускладненою у зв'язку з недостатнім рівнем володіння ними цифровою етикою та нормами взаємодії, недотриманням правил онлайн-комунікації тощо.

Продуктивній організації занять сприяє використання інтерактивних віртуальних дошок, які можуть бути використані незалежно від предметної спеціалізації для подання матеріалу, для організації групової роботи, для впровадження інтерактивних методів навчання тощо (див. рис.2).

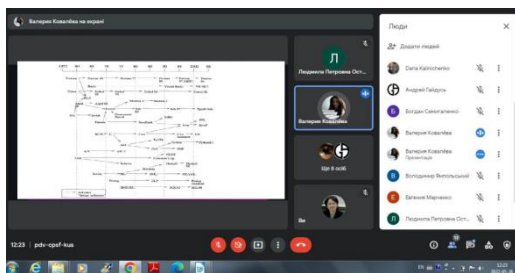
Проф. Олефіренко Н. В.

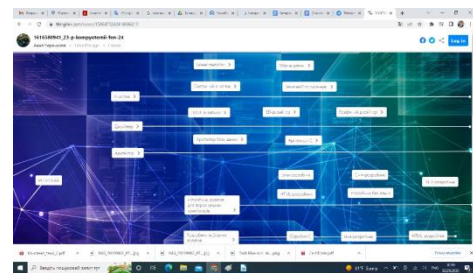
Проф. Боярська-Хоменко А. В.

Рис. 2. Онлайн-дошки на заняттях викладачів фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди

У цьому ж напрямі на всіх видах занять можуть бути застосовані ресурси для роботи з ментальними картами і стрічками часу, які дають можливість структурувати та візуалізувати навчальний матеріал, для подання якого більш традиційно використовуються цифрові презентації (див. рис. 3).

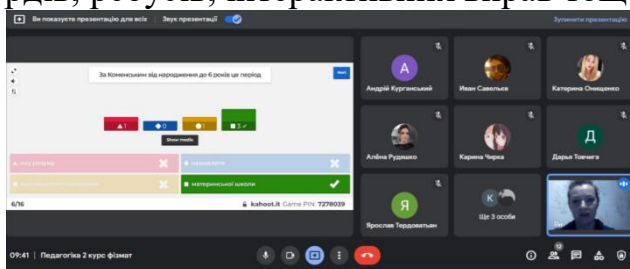
Проф. Андрієвська В. М.

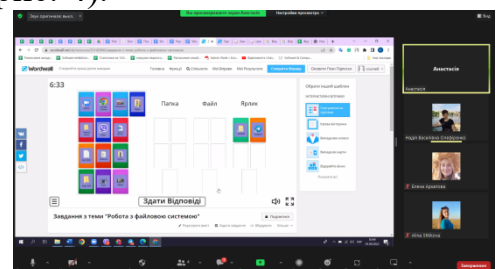
Проф. Пономарьова Н. О.

Рис. 3. Ментальні карти та стрічки часу в роботі викладачів фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти (проблема та зміст якої, як свідчить практика, набула нового сенсу в умовах дистанційного та змішаного навчання) сприяє використання популярних ресурсів для створення вікторин, кросвордів, ребусів, інтерактивних вправ тощо (див. рис. 4).

Проф. Боярська-Хоменко А.В.

Проф. Олефіренко Н. В.

Рис. 4. Інтерактивні вправи та вікторини на заняттях викладачів фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Можливості для впровадження інноваційних педагогічних технологій (наприклад, «перевернутого класу») мають онлайн-курси, засоби для створення добірок навчальних матеріалів тощо. Такі ресурси підвищують продуктивність асинхронного навчання та відповідають запитам й потребам здобувачів освіти у вільному доступі до освітнього контенту (див. рис. 5).

проф. Нелін Є. П.

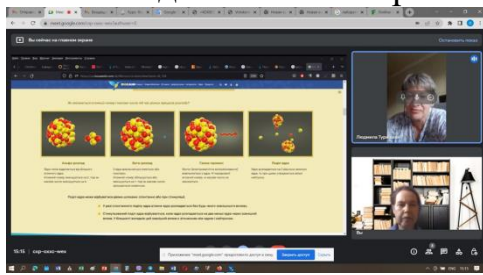

викл. Остапенко Л. П.

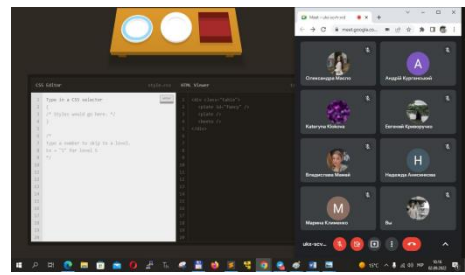
Рис. 5. Відеолекції та онлайн-курси в роботі викладачів фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди

У навчанні, особливо природничо-математичних дисциплін, трендом постає використання електронних ресурсів для демонстрацій та симуляцій, які мають беззаперечні переваги щодо доступності експериментів, можливості керування

часом та параметрами, повторюваності дослідів тощо (див. рис. 6). Зазначені ресурси є доступними в онлайн-режимах, значна їх кількість уже створені вітчизняними розробниками, а чимало зарубіжних є безкоштовними та навіть локалізованими для освітян України.

Ст. викл. Юрченко О. В.

Дикл. Шакуров Є. О.

Рис. 6. Експерименти та демонстрації на заняттях викладачів фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Отже, до основних видів сучасних освітніх електронних ресурсів, які використовуються в освітньому процесі можна віднести: платформи дистанційної освіти; платформи відеоконференцій; віртуальні інтерактивні дошки; ментальні карти, стрічки часу, презентації; засоби для створення вікторин, кросвордів, ребусів, інтерактивних вправ; онлайн-курси та добірки матеріалів; ресурси з онлайн-демонстраціями та симуляціями.

Основною складністю застосування освітніх електронних ресурсів є не стільки оволодіння технологічними прийомами роботи з ними, скільки забезпечення їх якісним навчальним контентом та опанування методикою їх ефективного використання в освітньому процесі.

У широкому ж сенсі, як засвідчує досвід упровадження засобів цифрових технологій в освіту України, перед освітянами постає нагальне питання переходу на його наступний рівень – до обґрунтованого, наскрізного, системного та систематичного в усіх складових освітнього процесу (в управлінні, навчанні, вихованні, у взаємодії учасників тощо), організованого на засадах цих технологій.

Список використаних джерел

1. Пілотне впровадження SELFIE. Фінальний звіт. Україна. URL : <http://www.nmc.od.ua/wp-content/uploads/2021/12/SELFIE-PILOT-IN-UKRAINE.2021.FINAL-REPORT-URK-copy.pdf> (дата звернення: 02.03.2023)

ХВИЛИНКИ РЕЛАКСАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВАНТАЖЕННЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ТА СТАРШОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Прищенко Н. В.

учитель англійської мови, учитель вищої категорії, старший учитель,
КЗ «Дергачівський ліцей №2» Дергачівської міської ради
Харківської області,
м. Харків, Україна